

PRAWA OBYWATELI UNII EUROPEJSKIEJ W SZKOCJI

Obywatele Unii Europejskiej i prawo mieszkaniowe

Ta ulotka informacyjna zawiera streszczenie Twojego prawa mieszkaniowego jako **obywatela Unii Europejskiej** w Szkocji. W tej ulotce 'obywatele Unii Europejskiej' to obywatele państw członkowskich, jak i obywatele państw EOG (Norwegia, Islandia i Liechtenstein), oraz obywatele Szwajcarii.

W tej ulotce znajdziesz także informacje na temat **członków rodziny** którzy nie są obywatelami UE, i których prawo do mieszkania w UK jest prawem pochodnym, wynikającym z ich relacji z obywatelem UE.¹

Po wyjściu Zjednoczonego Królestwa (UK) z Unii Europejskiej (**Brexit**) prawa obywateli UE w Szkocji uległy ważnym zmianom.

Obywatele UE oraz członkowie ich rodzin, którzy mieszkali w UK 31 grudnia 2020 r. i chcieli zostać w Szkocji musieli złożyć wniosek do Systemu Osiedleńczego dla obywateli UE (EU Settlement Scheme - EUSS) o przyznanie **Statusu Osoby Osiedlonej - Settled Status** (czyli pozwolenie na pobyt na czas nieokreślony) lub **Tymczasowego Statusu Osoby Osiedlonej - Pre-Settled Status** (czyli pozwolenie na pobyt na okres 5 lat) do 30 czerwca 2021 r. Obywatele Irlandii oraz osoby posiadające pozwolenie na pobyt na czas nieokreślony nie musieli składać wniosku. Obywatele UE i członkowie ich rodzin, którzy nie złożyli wniosku do EUSS do 30 czerwca 2021, od 1 lipca 2021 nie mają prawa pobytu w Szkocji. W takiej sytuacji, chcąc pozostać w Szkocji należy natychmiast uzyskać poradę prawną.

Obywatele UE którzy, przyjadą do UK po raz pierwszy od 1 stycznia 2021 nie mogą ubiegać się o Status Osoby Osiedlonej lub Tymczasowy Status. Przyjeżdżają jako osoby odbywające **krótkoterminowe wizyty (short term visitors)**. Jeżeli mają zamiar zostać dłużej niż na okres 6 miesięcy, muszą wystąpić o **wizę**

długoterminową (long term visa holders) (np. na studia, do pracy, lub aby dołączyć do członka rodziny).

Członkowie rodzin obywateli UE, pochodzący spoza UE mogą przybyć do UK po 1 stycznia 2021 tylko jeżeli już posiadają na to pozwolenie, takie jak: pozwolenie na pobyt dla rodziny z Systemu Osiedleńczego dla obywateli UE (EUSS family permit), pozwolenie na pobyt dla rodziny obywateli EOG wydane w UK (UK issued EEA family permit) lub biometryczną kartę pobytu wydaną w UK.

Czy mam prawo do kupna i posiadania nieruchomości w Szkocji?

Wszyscy obywatele UE

Każda osoba w Szkocji ma prawo kupić i posiadać nieruchomość.

Twoje prawa do kupna i posiadania nieruchomości są takie same jak prawa obywateli UK, a właściciele nieruchomości, banki oraz kredytodawcy nie mogą Cię dyskryminować na podstawie obywatelstwa.

Brak prawa do pobytu (takiego jak Status Osoby Osiedlonej lub Tymczasowy Status lub długoterminowa wiza) może spowodować utrudnienia w kupnie i posiadaniu nieruchomości. Możesz np. mieć prawo do otwarcia konta bankowego, ale mogą być od Ciebie wymagane dodatkowe informacje wspierające wniosek w porównaniu do obywatela UK.

1. 'Członkiem rodziny' może być: małżonek lub partner, dzieci, wnuki oraz prawnuki w wieku poniżej 21 lat, dzieci pozostające na utrzymaniu, które ukończyły 21 lat, rodzice pozostający na utrzymaniu, dziadkowie oraz pradiadkowie, jak i niektórzy partnerzy, którzy nie zawarli związku małżeńskiego oraz inni krewni pozostający na utrzymaniu (w przypadku gdy Home Office [Ministerstwo Spraw Wewnętrznych] wydało zaświadczenie o rejestracji 'dalszego członka rodziny').

Obywatele Unii Europejskiej i prawo mieszkaniowe

Jeżeli potrzebujesz pożyczki hipotecznej, aby kupić nieruchomość i nie posiadasz prawa do pobytu, lub masz prawo do tymczasowego pobytu (jak np. Tymczasowy Status lub długoterminowa wiza), możesz nie kwalifikować się do otrzymania niektórych pożyczek, lub kredytodawca może nałożyć wyższe opłaty niż na obywatela UK.

Czy mam prawo do wynajmu nieruchomości w Szkocji?

Każda osoba w Szkocji ma prawo do wynajmu nieruchomości.

Twoje prawa do wynajmu nieruchomości od prywatnego właściciela lub spółdzielni mieszkaniowej są takie same jak prawa obywateli UK. Właściciele nieruchomości nie mogą Cię dyskryminować na podstawie obywatelstwa. Nie mają także prawa odmówić Ci wynajmu nieruchomości na podstawie statusu imigracyjnego. Jeżeli podlegasz kontroli imigracyjnej nie możesz wynająć mieszkania od lokalnych rad miasta lub spółdzielni mieszkaniowych.

Program Rządu UK Prawo do Wynajmu (Right to Rent) nie odnosi się do Szkocji. Ten program wymaga, aby właściciele prywatnych mieszkań w Anglii sprawdzali status imigracyjny wszystkich nowych najemców.

Czy mam prawo do uzyskania pomocy dla bezdomnych od władz lokalnych w Szkocji?

Niektórzy obywatele UE i członkowie ich rodzin w Szkocji mogą złożyć wniosek o pomoc dla bezdomnych u swoich władz lokalnych.

Jeżeli jesteś osobą bezdomną i uprawnianą do takiej pomocy władze lokalne są zobowiązane Ci pomóc poprzez (a) przyjęcie Twojego wniosku o uznanie bezdomności, (b) zbadanie okoliczności Twojej sprawy, (c) udostępnienie Ci tymczasowego zakwaterowania, jeżeli go potrzebujesz.

Jeżeli władze lokalne odmówią Ci pomocy z zakresu bezdomności należy poprosić ich o wystawianie pisemnego uzasadnienia tej decyzji. Masz prawo do jej ponownego rozpatrzenia w ciągu 21 dni. Możesz uzyskać niezależną pomoc, aby to zrobić (informacje poniżej).

Władze lokalne mogą wymagać abyś pokrył część kosztów tymczasowego zakwaterowania dla bezdomnych. Jeżeli nie jesteś w stanie pokryć tych kosztów należy uzyskać porady, aby je zakwestionować. Nie musisz mieć wypłacanych zasiłków, aby mieć dostęp do tymczasowego zakwaterowania dla bezdomnych.

Obywatele UE posiadający prawo do pomocy dla bezdomnych to:

Obywatele UE posiadający Status Osoby Osiedlonej

Jeżeli posiadasz Status Osoby Osiedlonej, automatycznie spełniasz test **prawa do pobytu (right to reside)**. Jesteś uprawniony do wsparcia dla bezdomnych w Szkocji, jeżeli jesteś tutaj normalnie zamieszkały (habitually resident).

Obywatele Unii Europejskiej i prawo mieszkaniowe

Obywatele UE posiadający Tymczasowy Status

Jeżeli posiadasz Tymczasowy Status, aby mieć uprawnienia do pomocy dla bezdomnych musisz zdać test **prawa do pobytu**. W Szkocji możesz być uprawniony, jeżeli jesteś osobą szukającą pracy (job seeker).

Obywatele UE prawnie zamieszkali w UK 31 grudnia 2020, którzy złożyli wniosek do EUSS do 30 czerwca 2021 r.

Jeżeli złożyłeś wniosek do EUSS do 30 czerwca 2021 r. i czekasz na decyzje, o ile nadal korzystasz z praw na mocy traktatu będziesz uprawniony do pomocy dla bezdomnych do momentu uzyskania Statusu Osoby Osiedlonej lub Tymczasowego Statusu (lub do momentu, gdy nie możesz już odwołać się od odmownej decyzji na wniosek).

Obywatele UE którzy nie są uprawnieni do pomocy dla bezdomnych:

Obywatele UE którzy prawnie mieszkali w UK 31 grudnia 2020 i którzy nie złożyli wniosku do EUSS do 30 czerwca 2021

Obywatele UE którzy przyjechali do UK po raz pierwszy w dniu lub po 1 stycznia 2021 r.

Jeżeli masz problem z dostępem do zakwaterowania należy uzyskać specjalistyczną pomoc (zobacz informacje poniżej).

Jeżeli masz jakiegokolwiek wątpliwości co do prawa do posiadania lub wynajmu nieruchomości lub na temat dostępu do pomocy dla bezdomnych, zgłoś się po pomoc.

Obywatele Unii Europejskiej i prawo mieszkaniowe

Gdzie mogę uzyskać więcej pomocy lub porad?

W celu uzyskania informacji na temat Twoich praw mieszkaniowych w Szkocji, lub jeżeli potrzebujesz pomocy w zrozumieniu Swoich praw, możesz:

- ▶ Zadzwoń na infolinię **EU Citizens Support Service** [Służba Wsparcia Obywateli UE] w Citizens Advice Scotland [Biuro Porad Obywateli Szkocja] pod **0800 916 9847** (od poniedziałku do piątku od 9:00 do 17:00) – lub znajdź swoje lokalne biuro porad:
<https://www.cas.org.uk/bureaux>
- ▶ Przeczytaj więcej na temat swoich praw do kupna i wynajmu nieruchomości na **MyGov.Scot Housing and Local Services** [Mieszkania i Usługi lokalne]:
<https://www.mygov.scot/housing-local-services/>
- ▶ Zadzwoń na infolinię **Shelter Housing Advice** [Wsparcie mieszkaniowe organizacji Shelter] pod **0808 800 4444** (od poniedziałku do piątku od 9:00 do 17:00) lub przeczytaj więcej na temat swoich praw mieszkaniowych w Szkocji oraz dalszych szczegółów infolinii wsparcia praw mieszkaniowych – na Shelter Scotland:
https://scotland.shelter.org.uk/get_advice
- ▶ Przeczytaj informacje na temat Praw mieszkaniowych dla doradców ds. mieszkaniowych dla nowych imigrantów na **Chartered Institute of Housing** [Instytut Mieszkalnictwa]:
<https://www.housing-rights.info/scotland-housing-advisers.php>
- ▶ Jeżeli doświadczasz przemocy domowej możesz zadzwonić na infolinię **Scotland's Domestic Abuse and Forced Marriage (Przemoc domowa i przymusowe małżeństwa w Szkocji) 0800 027 1234**. Infolinia jest czynna 24 godziny na dobę oferując pomoc i poradę w tym w sprawach imigracyjnych oraz mieszkaniowych:
<https://womensaid.scot/information-support/domestic-abuse-and-my-rights-2/>
- ▶ Możesz także znaleźć pomocne informacje na **Scottish Women's Rights Centre** (Szkockie Centrum Praw Kobiet) lub infolinii **08088 010 789**. Oferujemy darmową i poufną pomoc prawną dla osób doświadczających przemocy w Szkocji.
<https://www.scottishwomensrightscentre.org.uk/>

Ostatnia aktualizacja 1 lipca 2021